

Vår referens
Mia Ahlgren
Peter Andersson

Sundbyberg 2018-04-11
Mottagare: Lise Bergh genom
anna-lena.sjolund@regeringskansliet.se

Förtydligande komplettering om CRPD inför inrättande av en oberoende MR-institution

Funktionsrätt Sverige

Funktionsrätt Sverige är en samarbetsorganisation för 41 funktionsrättsförbund som tillsammans representerar cirka 400 000 medlemmar. Vårt arbete grundar sig på mänskliga rättigheter när vi driver medlemmarnas funktionsrätt,- rätten att fungera i samhällslivets alla delar på lika villkor. Vårt mål är ett samhälle för alla.

Lika Unika

Lika Unika är en federation med sex medlemsförbund som vill öka respekten för mänskliga rättigheter i svensk politik, för att alla ska få delta och bidra i samhället. Vår vision är att alla människor ska ses som de resurser vi är. Lika Unika verkar för mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning i olika sammanhang, utifrån mänskliga rättigheter och ett funktionshinderperspektiv.

Funktionsrätt Sverige och Lika Unika har gemensamt tittat närmare på hur en oberoende institution för mänskliga rättigheter i Sverige ska kunna fullgöra Sveriges åtaganden i förhållande till artikel 33.2 och 33.3 i konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, CRPD. MR-institutioner i Danmark, Finland och Tyskland har särskilda resurser och uppdrag som rör CRPD. Vi har kommit fram till följande ställningstaganden:

- Övervakning av CRPD ska vara en del av en ny oberoende sammanhållen organisation för mänskliga rättigheter
- Uppgift och mandat som rör CRPD ska befästas i den lag som ska gälla för den nya människorättsmyndigheten
- Uppgift i förhållande till den samlade övervakningen av förverkligande av CRPD ska beskrivas
- Minst sju anställda för uppgiften som rör CRPD
- Funktionshinderorganisationernas roll ska stärkas

En samlad myndighet med särskilt uppdrag i CRPD

I Konstitutionsutskottets betänkande *"En strategi för arbetet med mänskliga rättigheter i Sverige"* nämns att *"uppgiften att vara en institution för mänskliga rättigheter kan hanteras inom ramen för den befintliga myndighetsstrukturen."* Den tanken återfinns också i de frågeställningar som fanns inför träffen mellan utredaren och civila samhället den 22 mars 2018. Liknande förslag framfördes också i betänkandet 2009:36 Främja, skydda och övervaka redan 2009, som hade förslag om att fördela ansvaret mellan befintliga myndigheter, däribland DO och Handisam – numera MFD.

Funktionsrätt Sverige och Lika Unika vill kraftfullt markera att vi ser en sådan lösning som oacceptabel. Sverige behöver en fullvärdig människorättsmyndighet för att främja, skydda och övervaka mänskliga rättigheter brett. Uppgifter som definieras i artikel 33.2 i CRPD ska ingå som en del av människorättsmyndigheten.

Vi vill särskilt trycka på vikten av myndigheten ska granska befintlig och ny lagstiftning, andra delar av förvaltningssystemet och ta initiativ till överläggningar när rättigheter kränks och så vidare (se till exempel §3-4 tidigare fanns i lagen om Handikappombudsmannen 1994:749)

En del av den samlade övervakningen av CRPD

Den oberoende mekanism som anges i CRPD artikel 33.2 utgör en viktig del av en samlad övervakning av hur FN-konventionen förverkligas. Övervakningskommittén för konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning har i samarbete med GAHNRI tagit fram flera dokument om artikel 33.2 och beskrivit hur arbetet med att främja, skydda och övervaka konventionen kan utvecklas. Exempelvis finns *"Guidelines on Independent Monitoring Frameworks and their participation in the work of the Committee"* som vi menar är ett viktigt underlag när arbetet organiseras.

Funktionsrätt Sverige och Lika Unika vill poängtera att den människorättsinstitution som nu inrättas i första hand ska arbeta nationellt. Den del av de internationella åtaganden som rör samarbete med till exempel övervakningskommittén för CRPD är viktig men får inte leda till att arbetet i Sverige prioriteras lägre.

Resurser i myndigheten

I Danmark med 5,7 miljoner innevånare arbetar fyra anställda och två studenter med CRPD. Det skulle motsvara minst 7 personer med kompetens om CRPD utifrån människorättsmodellen i Sverige.

Vi vill understryka att en MR-institution i Sverige måste vara fullt ut tillgänglig, både när det gäller fysisk tillgänglighet och i kommunikation och information, för besökare och för personal. Det är också angeläget att MR-institutionen i sina rekryteringar uppmuntrar sökande med egna funktionsnedsättningar.

Funktionshinderorganisationernas roll ska stärkas

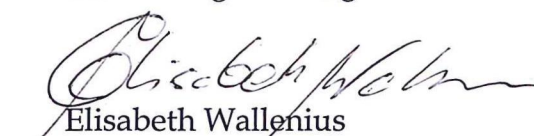
Under arbetet med att etablera en människorättsinstitution i Sverige har erkännandet av det civila samhällets kompetenser på området markerats tydligt av såväl regering som riksdagens KU. Detsamma gäller insikten om det civila samhällets viktiga roll och inflytande i MR-institutionens arbete när den har etablerats.

Funktionsrätt Sverige och Lika Unika vill framhålla att för funktionshinderrörelsen gäller CRPD och dess artikel 33.3, som innebär att vi ska involveras och "fullt ut medverka" i det som handlar om övervakning av konventionen. Dessutom ges mandat för inflytande genom Parisprincipernas betoning av det civila samhällets roll.

Övervakningskommittén har tagit fram ett utkast om tolkning av artikel 4.3 och 33.3 i CRPD som handlar om funktionshinderorganisationernas rätt att aktivt involveras i beslutsprocesser och övervakning. Det är ett styrdokument som även Sverige måste använda i arbetet med att implementera CRPD. En given slutsats av såväl Parisprinciperna, CRPDs artikel 33.3 samt de föreslagna allmänna kommentarerna är att funktionshinderrörelsens organisationer tilldelas representation i relevanta funktioner med koppling till MR-institutionen som utgår från denna starka och konventionsbundna rätt till inflytande.

Artikel 33 om övervakning av CRPD innehåller även åtaganden som rör kontaktpunkter och samordningsmekanism inom regeringen i artikel 33.1. Detta bör vara en viktig del i den styrtredning för funktionshinderpolitiken som nyligen har startat under ledning av Martin Olauzon, eftersom politiken ska utgå från konventionen.

Med vänlig hälsning

Elisabeth Wallenius
Ordförande
Funktionsrätt Sverige

Maria Johansson
Ordförande
Lika Unika

